

Místní akční skupina Vyhlídka o.s.

Šetrná turistika v přírodně cenných územích (NATURA)

25. - 26.9.2009

VI.

(studijní materiály)

Vzdělávací program č. 08/005/3310a/452/001700 Kunštátský sekáč,

který byl podpořen z EAFRD „Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova:

Evropa investuje do venkovských oblastí“

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

NATURA 2000 = SOUSTAVA CHRÁNĚNÝCH ÚZEMÍ EVROPSKÉHO VÝZNAMU

*Natura 2000 je **soustava chráněných území**, které vytvářejí na svém území podle jednotných principů všechny státy Evropské unie. Cílem této soustavy je zabezpečit ochranu těch druhů živočichů, rostlin a typů přírodních stanovišť, které jsou z evropského pohledu nejceněnější, nejvíce ohrožené, vzácné či omezené svým výskytem jen na určitém území (endemické). Vytvoření soustavy Natura 2000 ukládají dva nejdůležitější právní předpisy EU na ochranu přírody:*

směrnice 79/409/EHS O ochraně volně žijících ptáků („směrnice o ptácích“)

směrnice 92/43/EHS O ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin („směrnice o stanovištích“)

Směrnice ve svých přílohách vyjmenovávají, pro které **druhy rostlin, živočichů a typy přírodních stanovišť** mají být lokality soustavy Natura 2000 vymezeny. Tyto typy přírodních stanovišť či druhy mohou být označeny jako "**prioritní**" (hvězdička před názvem). Pro prioritní typy přírodních stanovišť a druhy platí přísnější kritéria ochrany než pro ostatní.

Obě směrnice byly v naší legislativě implementovány do zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny ve znění zákona č. 218/2004 Sb.

Na základě směrnice o ptácích jsou vyhlašovány **ptačí oblasti** - PO (v anglickém originále: Special Protection Areas – SPA) a podle směrnice, o stanovištích **evropsky významné lokality** – EVL (v anglickém originále Sites of Community Importance - SCI). Dohromady ptačí oblasti a evropsky významné lokality tvoří soustavu chráněných území Natura 2000.

Protože v rámci soustavy NATURA 2000 jsou chráněny také stanoviště a druhy, které v naší přírodě jsou přítomny jen díky lidské činnosti, není cílem v těchto chráněných územích zcela vyloučit vliv člověka. Naopak, vhodný management těchto lokalit je nutný pro jejich udržení. Zakázány jsou jen takové činnosti, které mají negativní vliv. Ovšem veškeré plány a projekty, které nějakým způsobem mohou významně ovlivnit evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, podléhají samostatnému posuzování vlivů projektů z hlediska zachování předmětu ochrany. Vytvoření soustavy NATURA 2000 se tak dotkne především vlastníků a uživatelů pozemků, obcí, zájmových organizací a skupin.

Zařazení do soustavy NATURA 2000 umožní finanční zajištění ze státního rozpočtu a z některých fondů EU na šetrné hospodaření, které umožní zachování předmětů ochrany (stanoviště, druhy rostlin, živočichů).

Kdo odpovídá za vytváření soustavy NATURA 2000 v České republice?

Za celkovou přípravu soustavy NATURA 2000 zodpovídá Ministerstvo životního prostředí, které pověřilo přípravou odborných podkladů Agenturu ochrany přírody a krajiny. Evropsky významné lokality a ptačí oblasti vyhláší vláda ČR (pro platná nařízení vlády).

O zásadách, podle kterých se soustava NATURA 2000 vytváří se dozvíte ze

Základních údajů o soustavě NATURA 2000 v ČR

SOUSTAVA NATURA 2000

Na základě současně platné legislativy je v celé České republice 39 ptačích oblastí (PO) na 696 722 ha a 863 evropsky významných lokalit (EVL) na 724 412 ha. To představuje 13,3 % celkové rozlohy ČR. O průběhu vyhlášení lokalit soustavy Natura 2000 se více dozvíte na stránce [NATURA 2000 v ČR - současný stav vyhlášení](#).

Zastoupení evropsky významných lokalit a ptačích oblastí v jednotlivých krajích naleznete v [Přehledové tabulce](#).

Seznam [evropsky významných lokalit](#) a [ptačích oblastí](#).

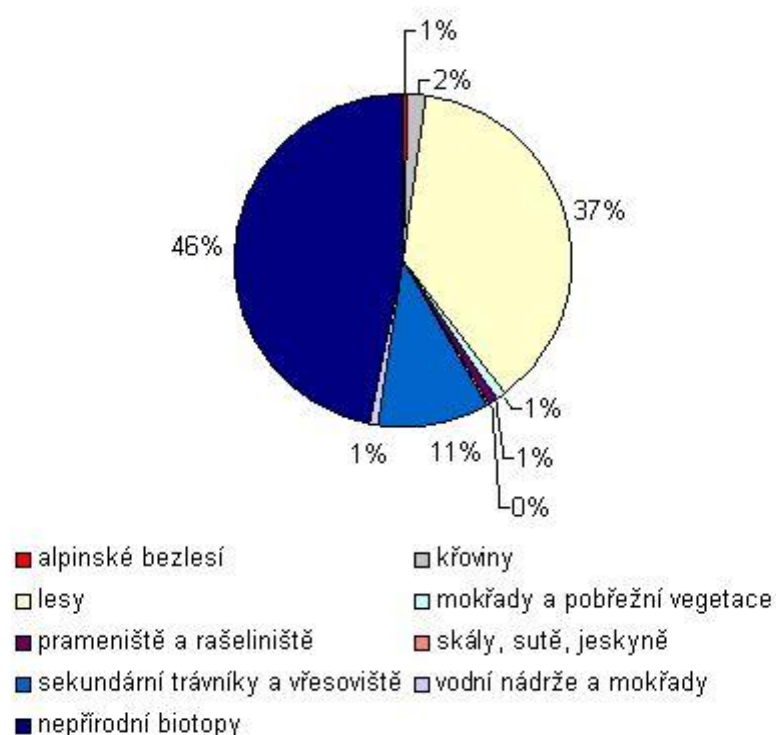
PŘÍRODNÍ STANOVISŤE A DRUHY ROSTLIN A ŽIVOČICHŮ (PŘÍLOHA I A II 92/43/EHS)

1) Přírodní stanoviště

	Počet typů Z toho prioritních	
Kontinentální biogeografická oblast	59	18
Panonská biogeografická oblast	34	13
Celkem	60	19

Více informací o přírodních stanovištích naleznete na stránkách [biomonitoringu](#).

Zastoupení skupin biotopů v evropsky významných lokalitách

pozn. data aktuální k dubnu 2005

2) Druhy chráněné dle přílohy II

Kontinentální biogeografická oblast

		Počet druhů Z toho prioritních	
Živočichové	savci	11	2
	plazi	0	0
	obojživelníci	5	0
	ryby	11	0
	bezobratlí	29	4
Rostliny	cévnaté rostliny	31	14
	mechy	4	0

Panonská biogeografická oblast

		Počet druhů Z toho prioritních	
Živočichové	savci	9	0
	plazi	0	0
	obojživelníci	4	0
	ryby	10	1
	bezobratlí	14	2
Rostliny	cévnaté rostliny	12	4
	mechy	0	0

Celkem

		Počet druhů Z toho prioritních	
Živočichové	savci	12	2
	plazi	0	0
	obojživelníci	6	0
	ryby	15	1
	bezobratlí	31	5
Rostliny	cévnaté rostliny	36	15
	mechy	4	0

Poznámka: data jsou aktuální k době konání biogeografických seminářů

Více informací o druzích chráněných dle přílohy II naleznete na stránkách biomonitoringu.

PTÁCI

Ze 181 druhů **ptáků** přílohy I směrnice 79/409/EHS, se ptačí oblasti navrhovaly dle výskytu 41 druhů. Více informací naleznete v přehledové tabulce pro jednotlivé kraje (data z roku 2005).

Ptačí oblasti

Obecný úvod

Ptačí oblasti jsou chráněná území vyhlášená za účelem ochrany ptáků. Vznikají na základě směrnice 79/409/EHS a společně s evropsky významnými lokalitami tvoří soustavu NATURA 2000. Česká republika implementovala tuto směrnici do zákona O ochraně přírody a krajiny (114/92 Sb.) a jednotlivá ptačí území jsou v ČR vyhlášována samostatně formou nařízení vlády.

Seznam ptačích oblastí a druhů a bližší podrobnosti naleznete pod záložkou Seznam ptačích oblastí a Seznam druhů. Více informací o jednotlivých ptačích oblastech a druzích také naleznete na stránkách biomonitoringu.

Jak ptačí oblasti vznikaly?

V roce 2000 zahájila Agentura ochrany přírody a krajiny ČR spolupráci s Českou společností ornitologickou na přípravě návrhu ptačích oblastí pro Českou republiku. Během tří let byly shromážděny aktuální údaje o početnosti a rozšíření druhů přílohy II směrnice o ochraně volně žijících ptáků a stěhovavých druhů. Do práce se zapojily vedle desítek členů ČSO i další nevládní organizace, pracovníci Správ národních parků, Správ chráněných krajinných oblastí, okresních úřadů, muzeí apod. Bez jejich znalostí a zápalu by vytvoření kvalitního návrhu ptačích oblastí nebylo možné. Postupně bylo prověřeno několik desítek navržených lokalit, většina z nich však nesplňovala stanovená odborná kritéria. Výsledkem tříletých snah byl návrh ptačích oblastí obsahující 41 území, který byl v říjnu 2002 předán Ministerstvu životního prostředí.

V průběhu roku 2003 byla spuštěna druhá fáze vytváření soustavy ptačích oblastí - příprava podkladů pro jejich vyhlášení, které umožnila dlouho očekávaná novela zákona o ochraně přírody a krajiny (v podobě samostatného zákona č.218/2004 Sb.) platná od dubna roku 2004. Zákon ustanovil ptačí oblast jako novou kategorii chráněného území a stanovil, že ptačí oblasti budou zřizovány nařízeními vlády.

Souhrnné informace o ptačích oblastech v ČR získáte z přehledové tabulky (data z roku 2005).

Jaká kritéria musí splňovat území, aby na něm mohla být ptačí oblast vyhlášena?

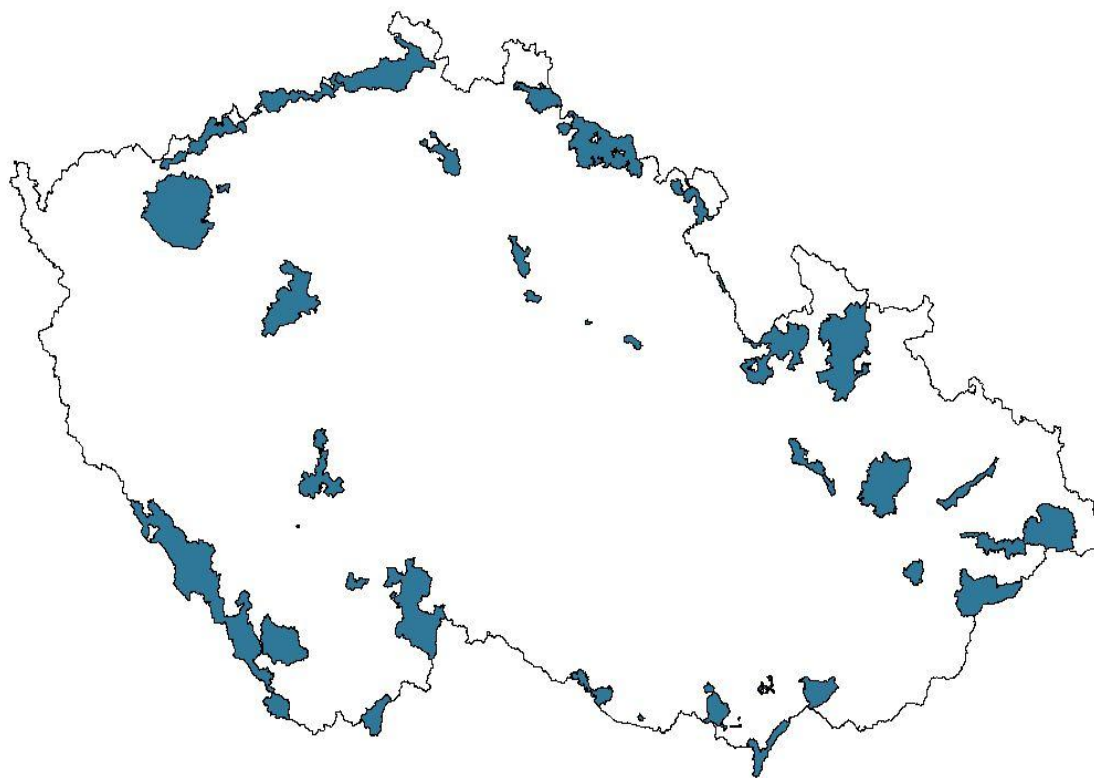
Směrnice o ptácích, na rozdíl od směrnice o stanovištích, neuvádí žádná kritéria pro výběr lokalit. Členské státy mají volnost při výběru nejvhodnějších míst, ale výběr musí být proveden na základě platných ornitologických kritérií.

Kritéria, podle kterých v České republice proběhl výběr kandidátů na ptačí oblasti, jsou založena na kritériích kategorií C pro výběr významných ptačích území v Evropské unii revidovaného celoevropského seznamu IBA, přičemž byly provedeny některé modifikace s cílem vytvořit co nejjednodušší a snadno vysvětlitelná kritéria. Více se o metodice výběru ptačích oblastí dozvíte z kritérií pro výběr ptačích oblastí a z určování vhodných lokalit pro ptačích oblastí.

Pro které druhy jsou ptačí oblasti vyhlášovány?

Všechny ptačí druhy jmenované v příloze I směrnice O ptácích (79/409/EHS) a všechny pravidelně se vyskytující stěhovavé druhy, které příloha I neuvádí, vyskytující se na území členského státu. Více podrobností o druzích, pro které byly ptačí oblasti navrhovány se dozvíte v záložce Seznam druhů a na stránkách biomonitoringu.

Mapa ptačích oblastí v České republice

CZ0521015 - Orlické Záhoří

Rozloha:	903.9400 ha
Navrhovaná kategorie ochrany:	
Biogeografická oblast - <u>vysvětlivky:</u>	Kontinentální
Nařízení vlády:	Příloha CZ0521015
Souřadnice středu:	16°27'38" v.d., 50°17'12" s.š.
Nadmořská výška:	650 - 852 m n. m.
Mapa:	MapMaker
Sledování stavu:	Monitoring ptačí oblasti

Poloha:

Území je součástí Orlických hor a nachází se na hranicích s Polskem, 18 km SV od Rychnova nad Kněžnou. Tvoří úzký pás o šířce 1,7 km a dlouhý 7 km, vinoucí se podél státní hranice.

Ekotop:

Oblast je tvořena převážně přeměněnými horninami orlicko-sněžnického krystalinika. Patří k západosudetské soustavě – lugiku. Uplatňují se svory a pararuly stroňské série a ortoruly. Při zlomových liniích se uchovaly zbytky svrchnokřídových uloženin – cenomanské pískovce a jílovce až slínovce spodního turonu. Území tvoří okrsek Orlickozáhorská brázda jako součást podcelku Deštěnská hornatina a celku Orlické hory. Je to tektonicky podmíněná brázda, která má členitý pahorkatinný reliéf se strukturně tektonicky podmíněnými tvary. Široce rozevřené údolí sklánějící se k severu. Území je odvodňováno k jihovýchodu. Převažují kambizemě dystrické, které přecházejí do kryptopodzolů, na podmáčených plochách kyselá gleje a pseudogleje.

Biota:

V 70. letech minulého století proběhly na většině území rozsáhlé pozemkové úpravy, jejichž cílem bylo odvodnit území a vytvořit velké plochy honů zemědělské půdy. Tyto plochy byly zčásti zorněny a zčásti využívány jako intenzivně obhospodařované louky a pastviny. Napřímena a zatrubněna byla také řada menších vodních toků. Napřímené toky začaly na některých místech ohrožovat území erozí. Zásahy do krajiny razantně snížily druhovou pestrost a početnost živočišných rostlinných druhů. Nadměrné hnojení podpořilo rozvoj zvláště nitrofilních druhů synantropních rostlin. Se změnami socioekonomických poměrů, které postupně probíhaly od počátku 90. let minulého století, se zemědělská výroba v území soustředila výhradně na velkochov masného skotu. Orná půda byla přeměněna na trvalé travní porosty. Spolu s bývalými loukami jsou nově založené travní porosty většinou střídavě spásány a koseny. Podmáčené pozemky, které nelze sklízet mechanizací, zůstávají nepokosené.

Kvalita a význam:

Podmáčené pozemky, které nelze sklízet mechanizací, zůstávají nepokosené a vytvářejí vhodné podmínky pro vyhnízdění chřástala polního (*Crex crex*). Pevné hrazení zabraňuje vstupu pasoucího se dobytka do podmáčených míst s náletem či výsadbou dřevin. Stanoviště svými podmínkami velmi dobře odpovídá potřebám chřástala polního. Zásadní význam má extenzita hospodářského využití. Důležitým faktorem je přítomnost mokřin a pramenišť (území zařazeno do regionálních mokřadů), které se budou do budoucna ještě rozšiřovat, tak jak budou meliorační stavby dožívat a ztrácet funkčnost. Zvyšuje se také podíl dřevin a keřů, které člení velké plochy luk a pastvin.

Zranitelnost:

Pastva a sklizení luk v době hnízdění chřástala polního.

Management:

zodpovědný orgán - Správa ochrany přírody - Správa CHKO Orlické hory

tradiční lidské činnosti v oblasti:

zemědělství

myslivost

Možné střety zájmu:

Neuvejeno

Stanoviště:

Stanoviště - přehled

Celková rozloha lokality:		%	ha: 903.9400
Z toho <u>prioritních naturových biotopů:</u>		0.48	4.3574
Z toho <u>neprioritních naturových biotopů:</u>		73.71	666.3722
Z toho <u>ostatních přírodních biotopů:</u>		13.26	119.8942
Z toho <u>X biotopů:</u>		12.32	111.4136
Z toho nereklasifikovaných biotopů:		0	

Naturové biotopy:

	Stanoviště/Biotop	Rozloha (ha)	Podíl (%)	R/Z/G	Předmět ochrany
<u>3240</u>	Alpínské řeky a jejich dřevinná vegetace s vrbou šedou (<i>Salix elaeagnos</i>)	2.7827	0.30	B/A/-	
	K2.2 Vrbové křoviny šterkových náplavů	2.7827	0.30	B/A/-	
<u>3260</u>	Nížinné až horské vodní toky s vegetací svazů <i>Ranunculion fluitantis</i> a <i>Callitricho-Batrachion</i>	0.4362	0.04	A/A/-	
	V4A Makrofytní vegetace vodních toků - porosty aktuálně přítomných vodních makrofyt	0.4362	0.04	A/A/-	
<u>6230</u>	Druhově bohaté smilkové louky na silikátových podložích v horských oblastech (a v kontinentální Evropě v podhorských oblastech)	0.004	0.00	B/A/-	
	T2.3B Podhorské až horské smilkové trávníky bez jalovce	0.0040	0.00	B/A/-	
<u>6430</u>	Vlhkomilná vysokobylinná lemová společenstva nížin a horského až alpínského stupně	6.134	0.67	C/B/-	
	M5 Devěsilové lemy horských potoků	3.4657	0.38	C/B/-	
	T1.6 Vlhká tužebníková lada	2.6683	0.29	B/A/-	

6510	Extenzivní sečené louky nížin až podhůří (<i>Arrhenatherion</i> , <i>Brachypodio-Centaureion nemoralis</i>)	0.018	0.00	D/C/-	
	T1.1 Mezofilní ovsíkové louky	0.0180	0.00	D/C/-	
6520	Horské sečené louky	655.7414	72.54	C/B/-	
	T1.2 Horské trojštětové louky	655.7414	72.54	C/B/-	
7140	Přechodová rašeliniště a třasoviště	0.4073	0.04	B/A/-	
	R2.3 Přechodová rašeliniště	0.4073	0.04	B/A/-	
9110	Bučiny asociace <i>Luzulo-Fagetum</i>	0.2225	0.02	C/B/-	
	L5.4 Acidofilní bučiny	0.2225	0.02	C/B/-	
9130	Bučiny asociace <i>Asperulo-Fagetum</i>	0.0838	0.00	C/B/-	
	L5.1 Květnaté bučiny	0.0838	0.00	C/B/-	
9140	Středoevropské subalpínské bučiny s javorem (<i>Acer</i>) a šťovíkem horským (<i>Rumex arifolius</i>)	0.0857	0.00	B/B/-	
	L5.2 Horské klenové bučiny	0.0857	0.00	B/B/-	
91E0	Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>)	4.3534	0.48	C/B/-	
	L2.1 Horské olšiny s olší šedou (<i>Alnus incana</i>)	4.3534	0.48	C/B/-	
9410	Acidofilní smrčiny (<i>Vaccinio-Piceetea</i>)	0.4606	0.05	C/C/-	
	L9.2B Podmáčené smrčiny	0.4606	0.05	C/C/-	

Ostatní přírodní biotopy

	Biotop	Rozloha (ha)	Podíl(%)	R/Z
K2.1	Vrbové křoviny hlinitých a písčitých náplavů	1.8042	0.19	B/B
L2.2B	Potoční a degradované jasanovo-olšové luhy	1.0455	0.11	C/B
M1.4	Říční rákosiny	12.8484	1.42	B/A
M1.5	Pobřežní vegetace potoků	0.3116	0.03	C/A
	- 11 -			

M1.7	Vegetace vysokých ostříc	3.6840	0.40	C/A
R1.2	Luční prameniště bez tvorby pěnovců	0.8492	0.09	C/B
R1.4	Lesní prameniště bez tvorby pěnovců	0.5423	0.05	C/B
T1.10	Vegetace vlhkých narušovaných půd	0.0037	0.00	C/B
T1.3	Poháňkové pastviny	1.3038	0.14	B/A
T1.5	Vlhké pcháčové louky	93.1334	10.30	C/B
V4B	Makrofytní vegetace vodních toků - stanoviště s potenciálním výskytem makrofyt nebo se zjevně přirozeným či přírodě blízkým charakterem koryta	4.3681	0.48	A/A

Biotopy řady X

	Biotop	Rozloha (ha)	Podíl (%)
X1	Urbanizovaná území	60.6250	6.70
X2	Intenzivně obhospodařovaná pole	0.1839	0.02
X5	Intenzivně obhospodařované louky	15.0924	1.66
X6	Antropogenní plochy se sporadickou vegetací mimo sídla	0.8077	0.08
X7	Ruderální bylinná vegetace mimo sídla	15.4140	1.70
X9A	Lesní kultury s nepůvodními jehličnatými dřevinami	18.4933	2.04
X10	Paseky s podrostem původního lesa	0.0360	0.00
X12	Nálety pionýrských dřevin	0.3094	0.03
X13	Nelesní stromové výsadby mimo sídla	0.4519	0.04

Druhy - Rostliny:

Nejsou předmětem ochrany.

Druhy - Živočichové:

	<u>Stálá populace</u>	<u>Zastavující se</u>	<u>Zimující</u>	<u>Hnízdící</u>
	<u>Podíl populace</u>	<u>Zachovalost</u>	<u>Izolace</u>	<u>Celkové hodnocení</u>
chřástal polní				150-170 MM
<u>Crex crex</u>	B	B	C	B

Vlivy - vysvětlivky:

		<u>Uvnitř/Vně</u>	<u>Intenzita</u>	<u>Plocha</u>	<u>Ovlivnění</u>
102	Sečení	Uvnitř	B	40	+
102	Sečení	Uvnitř	B	40	-
140	Pastva	Uvnitř	B	40	-
402	Nesouvislá urbanizace	Uvnitř	A	5	-
403	Rozptýlené osídlení	Uvnitř	B	2	-
430	Zemědělské stavby	Uvnitř	A	1	-
501	Stezky, cesty, cyklistické stezky	Uvnitř	C	1	0
502	Silnice, dálnice	Uvnitř	C	1	0
602	Lyžařské středisko	Uvnitř	C	1	0
622	Pěší turistika, jízda na koni a nemotorizovaných vozidlech	Uvnitř	C	1	0
690	Jiné aktivity týkající se turistiky a volného času	Uvnitř	B	10	-
852	Změny struktury vnitrozemských toků	Uvnitř	B	30	-
852	Změny struktury vnitrozemských toků	Uvnitř	B	30	+

Kraje a katastrální území:

Kraj Královéhradecký:

Bedřichovka, Jadrná, Kunštát u Orlického Záhoří, Trčkov

Prameny:

Bělka T.	Závěrečná zpráva o ornitologickém a teriologickém průzkumu přírodní rezervace Bedřichovka. Správa CHKO Orlické hory Mts.	1993
Hromádko M. in prep.	Ptáci v Orlických horách ve 20. století.	
Lemberk V.	Hnízdní výskyt hýla rudého (<i>Carpodacus erythrinus</i>) ve východních Čechách v letech 1993-1994. <i>Panurus</i> 6: 73-82.	1995
Rybář P., Sklenář J.	Ptáci (Aves) navrženého chráněného území Bedřichovka. Inventarizační zpráva. Správa CHKO Orlické hory. Msc.	1977
Sklenář J.	Ptáci.Pp. 615-633 in Roček Z., ed.: Příroda Orlických hor a Podorlicka. SZN Praha.	1977
Hromádko M.	15. Orlické Záhoří. Pp. 15/1-15/2 in Hora J., Marhoul P., Urban T., eds.: Natura 2000 v České republice. Návrh ptačích oblastí. Česká společnost ornitologická, Praha.	2002

Zájem o přírodu a krajinu již není doménou pouze ochránců přírody, ale v současné době se dotýká i ostatních oblastí lidské činnosti. Proto se do péče a tvorby našeho přírodního bohatství může zapojit každý.

Průvodce dotacemi v péči o přírodu a krajinu

Na realizaci opatření v přírodě a krajině České republiky uvolňuje především Ministerstvo životního prostředí a Ministerstvo zemědělství několik miliard korun každý rok. Cesta k získání podpory pro Vás může začít kliknutím na horní lištu, která dělí podporované činnosti do pěti oblastí.

Dotační programy podporující péči o přírodu a krajinu

Stránky **Finanční nástroje péče o přírodu a krajinu** zahrnují podpory z následujících dotačních programů:

- Operační program Životní prostředí (OP ŽP)
- Program péče o krajinu – Podprogram pro naplňování opatření vyplývajících z plánů péče o zvláště chráněná území a jejich ochranná pásma a zajišťování opatření k podpoře předmětů ochrany ptáčích oblastí a evropsky významných lokalit (PPK – chráněná území)
- Program péče o krajinu – Podprogram pro zlepšování dochovaného přírodního a krajinného prostředí (PPK – volná krajina)
- Program péče o krajinu – Podprogram pro zabezpečení péče o ohrožené a handicapované živočichy (PPK – handicap)
- Program Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny (POPFK)
- Podprogram Správa nezcizitelného státního majetku ve zvláště chráněných územích (MaS)
- Program rozvoje venkova (PRV)
- Příspěvky na hospodaření v lesích
- LIFE+
- Regionální operační programy NUTS II
- Norské fondy
- Národní programy MZe v oblasti vod
- Operační program rybářství
- 15. Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků

Dotazy na dotace v ochraně přírody a krajiny směřujte na kontaktní místa, jejichž přehled naleznete seskupený podle jednotlivých programů na stránkách [kontaktů](#).

Použitý zdroj:

www.nature.cz

Zimní rekreace

Zdeněk ZÁLIŠ

Orlické hory patří v zimním období k vyhledávaným místům pro rekreaci. Připojujeme prospěšné informace a odkazy, které se Vám při plánování návštěvy hor mohou hodit a věříme, že se při návštěvě samotné v chráněném území budete řídit uvedenými návštěvními pravidly a nedojde tak k výraznějšímu dotčení přírody a krajiny.

Běžecské lyžování

Orlické hory nabízí velice příznivé podmínky pro běžecské lyžování. Lyžařská sezóna začíná přibližně na začátku prosince a končí v polovině dubna. Na hlavním hřebenu je obvykle 1,5 – 2 m vysoká sněhová pokrývka a v podhůří sněhová pokrývka poloviční. O zimní údržbu lyžařských stop se starají v severní části provozovatel lyžařského areálu v Deštném Sport Profi a v jižní části provozovatel lyžařského areálu v Říčkách Ski klub Ústní nad Orlicí.

Kde nastoupit do stopy

- Parkoviště na Šerlichu (nejvýše položené)
- Deštné – za hotelem Area
- Deštné – naproti čerpací stanici
- hotel Šerlišský mlýn
- Rokytnice – nad sjezdovkou
- Panské Pole – parkoviště
- Říčky – v lyžařském středisku.
- Na počátku zimy lze dojet také na Mezivrší a na parkoviště v Luisině Údolí.

Kde se občerstvit

Na hřebenu je možno využít 3 občerstvovací stanice – Masarykova chata na Šerlichu, o víkendech a v hlavní lyžařskou sezónu sruby Horské služby pod Velkou Deštnou a na Pěticestí. Dále je při cestě hotel Šerlišský mlýn, občerstvení v lyžařském areálu Říčky a bufet na Panském Poli.

Na co se jít podívat nebo čeho se zúčastnit

Během lyžařské sezóny probíhá i několik veřejných závodů, z nichž nejznámější je Orlický maratón pořádaný TJ Porkert Skuhrov nad Bělou, který je zařazen do ligy dálkových běhů. Menšími akcemi jsou např. běh Jana Fajta – člena horské služby v Říčkách nebo euroregionální běh od Masarykovy chaty na Šerlichu do polského Zieloniec. Trochu z jiného soudku je tradiční závod psích spřežení Šediváčekův long pořádaný obvykle na konci ledna.

Pokyny pro návštěvníky

Vítání jsou všichni návštěvníci, kteří dodržují tyto zásady pobytu na horách:

- použijí uvedené nástupní stanice a značené strojově upravené tratě
- nevystupují mimo strojově upravené tratě nebo turisticky značené cesty do lesních porostů (poškození výsadeb schovaných ve sněhu, rušení zimujících zvířet, ...). Za nedodržení mohou být návštěvníci napomenuti až sankciovaní stráží ochrany přírody nebo lesní stráží.
- neznečišťují přírodu odhozenými odpadky
- nepoškozují značení cest a upravené stopy chůzí pěšky a s na volno pobíhajícími psy
- chovají se ohleduplně k přírodě a ostatním návštěvníkům
- dbají pokynů stráže ochrany přírody, lesní stráže a horské služby

Mapa

Pro ukázněné návštěvníky jsme připravili mapy upravovaných běžeckých tras s nástupními místy a zastávkami na občerstvení. Můžete si je stáhnout pomocí následujících odkazů, nebo požádat o jejich zaslání v el. podobě na adresu: zdenek.zalis@nature.cz.

 [mapa - sever](#) (PDF, 313 kB)

 [mapa - jih](#) (PDF, 622 KB)

Sjezdové lyžování

Nejvýznamnějšími středisky sjezdového lyžování jsou Deštné a Říčky, kde jsou komplexně vybavené sjezdové areály. Další lyžařská zařízení jsou v Olešnici, Sedloňově, Zdobnici, Orlickém Záhoří, Bartošovicích, u chaty Bedřichovka nebo hotelu Šerlišský mlýn a dalších místech.

K tradičním akcím v tomto oboru patří mezinárodní závod FIS mládeže Skiinterkriterium v Říčkách a domácí až mezinárodní závody skibobistů v Deštném.

Při návštěvě sjezdových areálů

- nevyjíždějte mimo sjezdové tratě, zejména pak ne do lesních porostů
- dbejte pokynů provozovatelů lyžařských areálů, horské služby, stráže ochrany přírody a lesní stráže

Vyhlášení přírodní památky Kačenčina zahrádka

Správa Chráněné krajinné oblasti Orlické hory vydala dne 7. prosince 2005 nařízení číslo 1/2005, jímž se vyhlašuje přírodní památka Kačenčina zahrádka. Plný text nařízení včetně mapového zákresu nového chráněného území najdete v přiloženém souboru ve formátu PDF.

 [Nařízení Správy CHKO Orlické hory 1/05 \(PDF, 370 KB\)](#)

Naučné stezky

Správa CHKO Orlické hory zřídila a provozuje čtyři naučné stezky. Ve všech případech se jedná o stezky sezónní pro období zhruba od května do září. Na zimu jsou informační panely snímány a uschovávány před nepříznivým počasím.

NS Okolím Deštného

Délka 15 km, na trase je umístěno 8 informačních panelů. Stezka je vhodná pro pěší turisty. Průběh trasy: Deštné-Zákoutí ... Šerlich ... Bukačka ... Polomské sedlo ... Černý kříž ... Deštné.

Podrobnější informace - viz použitý zdroj

NS Po hřebeni Orlických hor

Délka 17 km (cyklistická varianta 19 km), na trase je umístěno 11 informačních panelů. Stezka je realizována ve dvou variantách. Pěší turisté procházejí v celé délce po červeně značené hřebenové trase, cyklisté projíždějí po zhruba souběžné asfaltové komunikaci. Průběh trasy: Šerlich ... Velká Deštná ... Pěticestí ... sedlo Mezivrší.

Podrobnější informace - viz použitý zdroj

NS Zemská brána

Délka 3 km, na trase bylo původně umístěno 22 informačních panelů, dva stojany jsou po sněhové kalamitě 2005/06 zničeny. Stezka je vhodná pro pěší turisty. Cyklisté ji mohou projíždět v úseku od Klášterce po Pašeráckou lávku. Od lávky k mostu na Zemské bráně zakazuje vjezd cyklistů do lesa mimo cestu zákon o lesích, objízdná trasa vede kolem Orlické chaty.

Stezka je obousměrná, její začátek najdete u mostu na Zemské bráně nebo na hranici CHKO nad Kláštercem nad Orlicí.

Podrobnější informace - viz použitý zdroj

NS Bedřichovka

Délka 3 km, na trase je umístěno 8 informačních panelů. Stezka je vhodná pro pěší turisty, cyklisty a osoby se sníženou pohyblivostí (pouze panel u Divoké Orlice není dostupný pro vozíčkáře).

Nejvhodnějším výchozím místem je chata Bedřichovka. Stezka odtud vede ve dvou větvích – jedna směřuje k Trčkovu a druhá k řece Divoké Orlici. Návrat z obou větví po stejné trase. Podrobnější informace - viz použitý zdroj

Další naučné stezky v Orlických horách

NS Deštné

Podnik Lesy České republiky zřídil šestikilometrovou naučnou stezku tematicky zaměřenou na lesy Orlických hor. Více informací obsahuje web infocentra v Deštném v O.h.

NS Po lehkém opevnění v okolí Olešnice v O.h.

Občanské sdružení pro Olešnici v Orlických horách provozuje šestikilometrovou naučnou stezku zaměřenou k tématice budování opevnění před druhou světovou válkou. Více informací je uvedeno na webu této naučné stezky- viz použitý zdroj.

Použitý zdroj:

<http://www.orlickehory.ochranaprirody.cz/index.php?cmd=page&id=714&lang=cs>